

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců Mgr. Ondřeje Bartoše a Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry ve věci

žalobce: J. T.

proti

žalovanému: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Pardubicích,
IČ 72496991

sídlem Boženy Vikové – Kunětické 2011, 530 02 Pardubice

v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu Úřadu práce České republiky - krajské pobočky v Pardubicích

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Dne 29. 11. 2022 byla nadepsanému soudu doručena žaloba, kterou se žalobce domáhal ochrany proti nezákonným zásahům správního orgánu ve smyslu § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.); tyto spatřoval v donucování podání žádosti o invalidní důchod (dále též jen „první zásah“) a postoupení nároků na dávky v hmotné nouzi Úřadu práce pro Pardubický kraj (dále též jen „druhý zásah“).
2. Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
3. Žalobce k prvnímu zásahu tvrdil, že ho žalovaný „šikanuje a vydírá“ tím, že ho nutí podat žádost o invalidní důchod, jejímž podáním podmiňuje hrazení dávek v hmotné nouzi a existenčního minima. Žalobce tvrdí, že mu vznikl nárok na existenční a životní minimum ve smyslu § 2 a § 5 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „o pomoci v hmotné nouzi“) a nárok na dávky hmotné nouze ve smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi a ve smyslu čl. 30, č. 31 a čl. 26 Listiny. Žalobce konstatoval, že § 11 a § 13 zákona o pomoci v hmotné nouzi předpokládá uplatnění nároků důchodového zabezpečení, ovšem podání žádosti o invalidní důchod nesmí mít charakter úředního nařízení.
4. Žalobce dále tvrdil, že mu žalovaný druhým zásahem znemožnil žádat o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Žalobce nemá žádný platný užívací titul k nemovitosti v XA, ten má k nemovitosti v XB. K postoupení nároků na dávky hmotné nouze došlo na základě nepravdivého argumentu, že se žalobce trvale zdržuje v bytě své sestřenice v XA.

5. Krajský soud se nejprve v rámci zkoumání podmínek řízení zabýval otázkou své místní příslušnosti. Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. platí, že nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti. Podle § 7 odst. 3 s. ř. s. platí, že ve věcech důchodového pojištění a dávek podle zvláštních předpisů vyplácených spolu s důchody a ve věcech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, dávek státní sociální podpory, dávek péčovské péče, dávek pro osoby se zdravotním postižením, průkazu osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči a dávek pomoci v hmotné nouzi je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště nebo sídlo, popřípadě, v jehož obvodu se zdržuje. Žalobce v žalobě uvedl trvalé bydliště na adrese v XB a jako doručovací adresu v XC. Ze správního spisu však vyplynulo, že se dlouhodobě zdržuje na adrese XA. O této skutečnosti svědčí také doručenky písemností zasílaných žalobci v předmětném řízení krajským soudem, když tyto jsou mu na adresu v XA dosílány z doručovací adresy a žalobce si je osobně přebírá, z čehož soud usuzuje, že se žalobce na XA adrese skutečně zdržuje. Na základě toho tak krajský soud dospěl k závěru o své místní příslušnosti, jsa soudem, v jehož obvodu se žalobce zdržuje.
6. Následně se soud zabýval přípustností zásahové žaloby. Ochrana poskytovaná zásahovou žalobou může úspěšně směřovat jen proti takovým úkonům správního orgánu, které mají samy o sobě zcela zásadní dopad do právní sféry jejich adresáta, a současně není spravedlivé a ústavně konformní po žalobci požadovat, aby s obranou proti takovýmto úkonům vyčkal až na žalobu směřující proti rozhodnutí ve věci. Žalobce v žalobě nekonkretizoval, jakým přesně způsobem měl žalovaný žalobce nutit podat žádost o invalidní důchod. Ze správního spisu vyplývá, že byl žalobce jakožto žadatel o dávky pomoci v hmotné nouzi, žalovaným toliko vyzván k doložení skutečností, které jsou podle zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodné pro posouzení nároku na dávky, když v tomto případě se mělo jednat právě o uplatnění zákonného nároku na dávku důchodového zabezpečení – invalidního důchodu. Následně bylo zahájeno řízení týkající se nároku na dávky, když žalobcem rozhodné skutečnosti doloženy nebyly. Řízení bylo následně zastaveno. V daném případě měla výzva žalovaného čistě informační charakter. Pokud adresát nesplní své povinnosti, o kterých je ve výzvě informován, typicky bude takové porušení řešeno, resp. bude mít důsledky až v samostatném správním řízení, ve kterém se následně adresát může bránit. V daném případě je výzva toliko procesním úkonem, který směřuje k vydání rozhodnutí ve správním řízení (k tomu např. Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2006, č. j. 8 Aps 2/2006-95). Výzva žalovaného tak nepředstavuje zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.
7. K povaze telefonicky poskytnutých informací, na něž žalovaný poukazoval, se ve svém usnesení vyjádřil Krajský soud v Praze ze dne 8. 2. 2023, č. j. 43 A 95/2022-53, který se zabýval skutkově totožnou věcí: „*v případě poskytnutí informací i v případě telefonních hovorů se jedná pouze o neformální sdělení informace, jež samo o sobě nemá ani žádné procesní následky, natož následky hmotněprávní ve smyslu uložení vymahatelné povinnosti či odnětí konkrétního práva. Telefonická informace je z povahy věci úkonem pouze komunikačním a informačním, nikoliv procesním a zpravidla nemůže sloužit ani jako podklad pro vydání rozhodnutí*“. Krajský soud se s uvedeným názorem ztotožňuje a uzavírá, že ani v tomto případě se nejedná o zásah správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s.

8. Pokud je zjevné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky obsažené v § 82 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném tvrzení nezákonného zásahu. Krajský soud přitom přihlíží též k závěrům ustálené judikatury, jež vysvětluje, které úkony veřejné správy nezákonným zásahem nejsou a nemohou být (k tomu např. rozsudky rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, ze dne 30. 10. 2018, č. j. 8 Afs 144/2018-30).
9. O postoupení dávek hmotné nouze, konkrétně příspěvku na živobytí, bylo rozhodnuto usnesením Úřadu práce ČR – Krajské pobočky Příbram, kontaktního pracoviště XB, ze dne 25. 7. 2022, č. j. 28580/2022/NYM. Usnesení o postoupení věci je rozhodnutím, kterým se upravuje vedení řízení před správním orgánem, a je proto vyloučeno ze soudního přezkumu podle § 70 písm. c) s. ř. s. Žaloba proti tomuto usnesení je nepřípustná podle § 68 písm. e) s. ř. s. (k tomu například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2016, č. j. 3 As 63/2015-27, ze dne 31. 1. 2018, č. j. 6 As 184/2017-32). Takovouto žalobu je nutno odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu samotné vedení správního řízení nemůže být pojmově nezákonným zásahem (k tomu například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2015, č. j. 1 As 199/2014-81). Rozhodnutí o místní příslušnosti představuje jen dílčí procesní úkon v rámci vedeného řízení, jenž sám o osobě zpravidla nemůže zasáhnout do právní sféry žalobce a jako takové je nelze přezkoumávat cestou zásahové žaloby či samostatné žaloby proti rozhodnutí, ale až v rámci posouzení zákonnosti rozhodnutí ve věci samé, kterým by případně bylo zasaženo do právní sféry žalobce.
10. Krajský soud tak dopěl k závěru, že proti tvrzeným právním zásahům se nelze bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, neboť nejde o zásahy ve smyslu § 82 s. ř. s. a je nutno žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.
11. Závěrem nutno uvést, že o obsahově totožném návrhu rozhodoval Krajský soud v Praze v řízení, vedeném pod sp. zn. 43 A 95/2022 (usnesení ze dne 8. února 2023). Tato skutečnost zakládá další důvod pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
12. Protože byla žaloba odmítnuta, krajský soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 55 odst. 5 za použití § 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 17. 4. 2023

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu